

Projekt Petrinjska 42

RENATA WALDGONI & ANDREJ UCHYTIL

Summary

Vladimir Mattioni: "Trnje: A Method and Its Reflection"

Since the beginning of the Nineteen-Thirties the "rebuilding" of the Trnje area of Zagreb has represented a delicate problem and veritable testing ground for every generation of city planners, being an area reflecting all the changes in the urban planning of Zagreb, from those inspired by CIAM theories to the pragmatism deformed by socio-ideologies. For centuries Trnje was just a village by the river Sava; in the period between the two wars it became the city's periphery. Today it has been partly integrated into the city centre. However, this would-be metropolitan area remains a former periphery, showing traces of all its previous phases - from its earliest days to the present. The urban history of Trnje can be read from its living texture, where houses from different periods still stand side by side. The existing discrepancies are not derived from temporal change alone, but even more from the changing class structure and financial status of its population, as well as the changing concepts, attitudes, ideologies and theories regarding the future physiognomy of Trnje.

The metropolitan status of Trnje thus remains highly questionable because it is abstract rather than concrete, present in intention and individual buildings rather than achievement in any of its districts. In the last fifty years the initial officially backed concept of Trnje as a metropolitan area was strongly enforced long after the idea had been discredited. In the meantime whatever could have happened in Trnje moved "across" the river Sava together with the numerous new housing developments. However, at some point the failure of the Trnje project also arrested the southward development of Zagreb, although official sources blamed this on the railway, traffic problems etc.

Today the idea of "rebuilding" something that was never built in the first place, strikes us as truly bizarre. Perhaps this can best be explained as a case of mass hypnosis quite unique even among the capitals of the former "socialist" bloc.

Projektiranje unutar osnovnog tkiva grada neodjeljivo je od istraživanja mogućnosti i kapaciteta gradske matrice. Takav projekt ujedno je i studija.

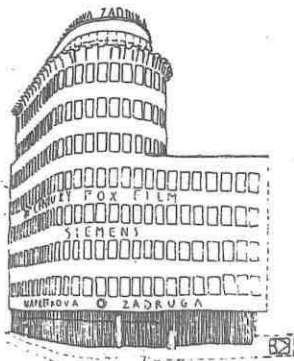
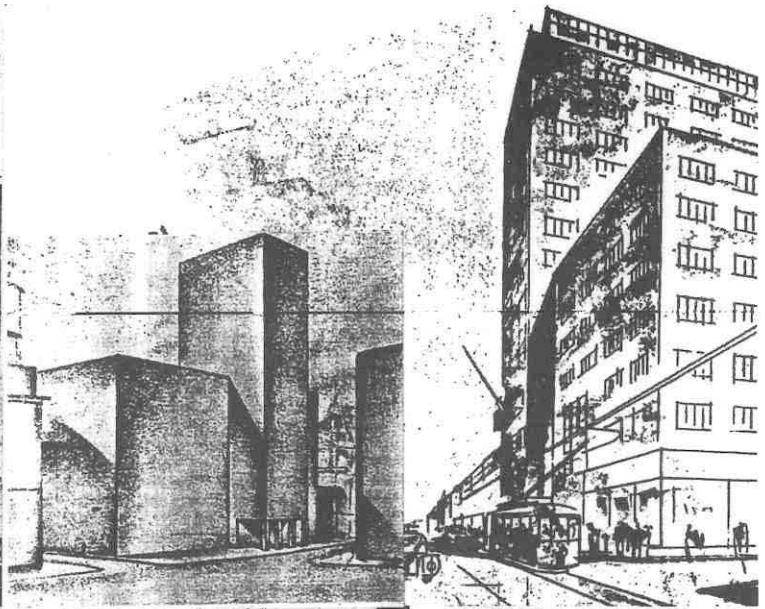
Prema Nevenu Šegviću, interpolirati znači graditi "jedno pokraj drugoga", za razliku od "jednog za drugim", "kontekst nasuprot shemi". Unutar "te dvije alternacije prilaza problemu" prihvaćamo rizik onog prvog; odgovornost prema kulturi grada koji postaje metropola ne nudi onaj drugi izbor.

Mislimo da je kontekst (*contexere* - satkati, splesti, misaono dovršiti ulomak; suvislost, povezanost, veza, misao cjelina) u arhitekturi neodvojiv od pojma prostora (ne postoji prostor bez konteksta). Stoga je prijeko potrebno utvrditi hijerarhiju prostornih i kulturoloških činjenica vezanih uz dano mjesto - od nivoa same lokacije, nivoa ulice, nivoa grada, do globalnog nivoa - kako bi se potencirale one relevantne za generiranje grada.

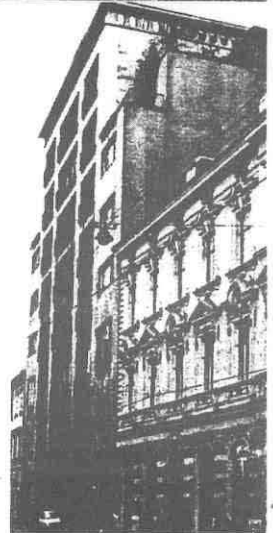
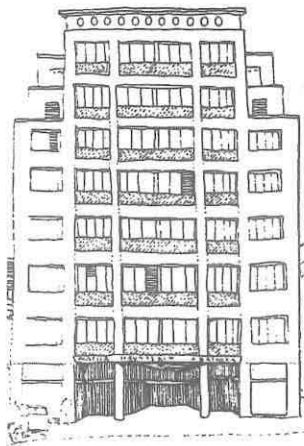
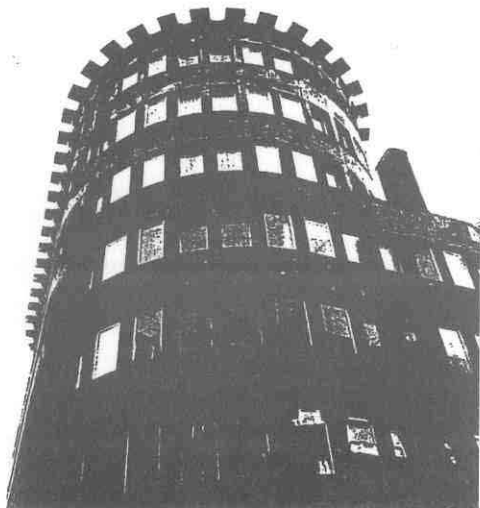
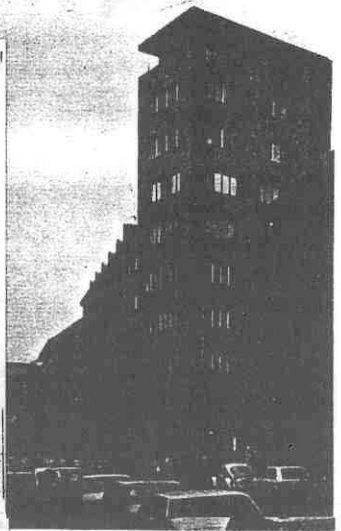
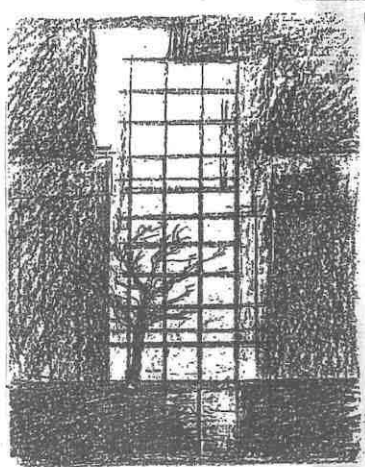
A. Zatečena je praznina na parceli Petrinjske 42. Odsutnost potpuno izgrađenog prostora u ulici (bloku) ne znači nužno nedovršenost gradskog bloka, inferiornost i odsutnost urbaniteta; dapače, praznina potencira samu strukturu bloka razotkrivajući njegovu dualnost tektonsko-stereotektonsko.

Predloženi projekt zatečenu posebnost nastoji podržati. Zgrada je stoga koncipirana poput sagledivog trodimenzionalnog umetka (dilatiranog od zatečene strukture) koji razotkriva kontrast s uobičajenom dvodimenzionalnom slikom uličnog platna. Time se potiče *ekskluzivnost* lokacije kojoj se preodređuje ekskluzivnost ponuđenih sadržaja.

Zatečeno drvo nije dovoljno samo poštediti, treba ga prostorno aktivirati. Stoga se projektirana zgrada i drvo međusobno čak i fizički prožimaju, ali u samom dizajnu kontrast krošnje i geometrija lamela ostvaruju potrebnu intaktnost čitanja kako organskog tako i arhitektonskog (poželjan bi bio efekt Sverre Fehnovog paviljona u Veneciji). Time smo nastojali drvo istaknuti kao simbol (univerzalni ekološki trend).

PETRINJSKA 42

B. Petrinjska ulica bila je (uz Savsku) najstarija zagrebačka prirodna veza s jugom. Danas je neprirodno prekinuta, a sam rez je izrazito prostorno neartikuliran; izgubljena je "mjera" ulice. Idući od Trga bana Jelačića prema jugu, evidentan je skokovit pad nivoa urbaniteta.

Projekt zgrade u Petrinjskoj 42 uspostavlja novi prostorni akcent, snažan gradski reper, koji premošćuje uočeni problem, te ujedno generira očekivani nivo gradskosti u južnoj zoni Petrinjske ulice. (Sjetimo se urbane pozicije Sv. Blaža Prilazu, zgrade Matice hrvatskih obrtnika u Ilici).

C. Grad Zagreb razvio je neobičnu, ali karakterističnu tipologiju "malog nebodera" kao promišljenu urboarhitektonsku metodu građenja grada: Pičman-Seisselov projekt Zakladnog bloka, Planičev "Napredak", Löwyjev neboder, Freudenberg-Požgajeva Matica hrvatskih obrtnika, Žerjavičev početak Savske, Iblerov projekt Ilice 1a, pa i sam realizirani neboder na istoj lokaciji, karakteristični su primjeri. Ovaj projekt pokušat će se uklopiti u tu mrežu.

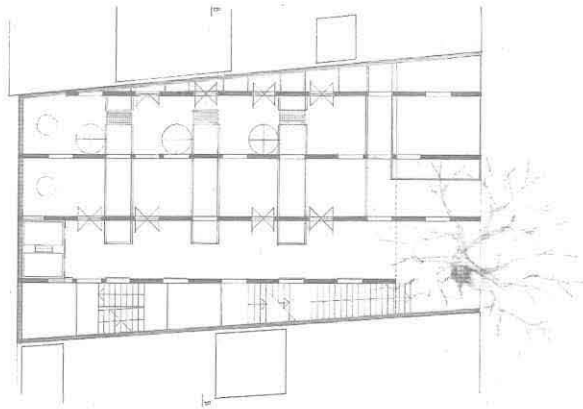
D. U vrijeme globalnih informacija, CNN-a, MTV-a, moderna komercijalna zgrada mora posjedovati univerzalnu prepoznatljivost; ona se može istovremeno nalaziti u Tokiju, Portu, Rotterdamu... Ovaj je projekt pokušaj realizacije te ideje. Zgrada je lišena "oblikovanja" i "fasade", njezina struktura ujedno je ulično platno, veliki izlog; njezini sadržaji i unutarnji dinamizam maksimalno se prožimaju s vrevom svakodnevnog gradskog života.

OPIS ZGRADE

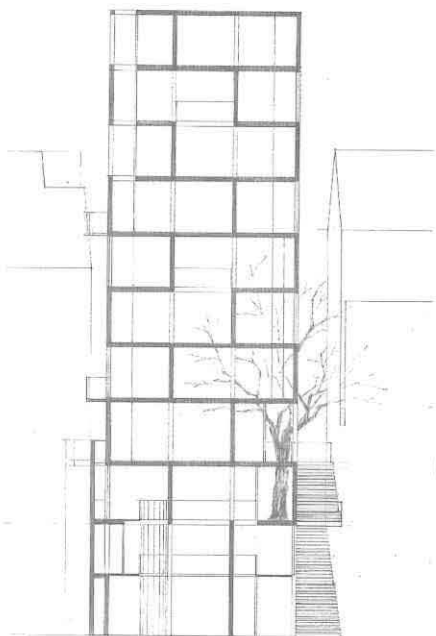
Zgrada je zamišljena poput trodimenzionalne fleksibilne strukture utisnute u volumen parcele. Utisak se čita u dilatacijama od pobočnih zabata, u upuštenom dijelu podruma, odnosno prizemlja, te u nadgrađu gornjih katova.

Četiri paralelna zida lamele naizmjenično su perforirana; konstruktivni sistem omogućuje ispuštanje "punog" dijela zida, kao i ispuštanje dijelova podova, a rezultat je potpuna kako horizontalna tako i vertikalna transparentnost (prožetost) etaža. Stoga predloženo rješenje unutarnjeg prostora treba čitati više kao naznaku principa raspodjele, nego kao definitivni projekt.

Glavni ulaz u zgradu označen je pozicijom zatečenog stabla. Prolaznik istovremeno s pristupom već s ulice sagledava prodajne nivoe (suteran, upuštena galerija, prizemlje, *piano nobile*) te uočava i pristupne komunikacije smještene uz južni brid parcele. S platoa

Tlocrt (lokali)

Presjek

drveta jednokrako stubište vodi izravno u etažu suterena, a iz pasaža prizemlja penje se u piano nobile (navedena stubišta mogla bi se zamijeniti eskalatorima).

Prizemni je pasaž u zoni lamela platoa drveta, a završava ulazom u liftove i dvokrako stubište, koje objedinjuje sve etaže zgrade. Pasaž razotkriva transparentnost i sagledivost zgrade, projektirani sistem horizontalnih i vertikalnih otvora "izloga" doprinosi podjednako atraktivnosti prodajnih nivoa. Prizemlje i suterenski nivo organizirani su poput "bazara" (moguća je preraspodjela ili objedinjavanje pojedinih čestica), a namijenjeni su reprezentativnom dijelu lokala. Pomoćne prostorije, skladišta, sanitarije nalaze se na nivou galerije, koja se može koristiti i kao proširenje korisne površine lokala (suterena i prizemlja). Otvorena zona galerije uz Petrinjsku ulicu namijenjena je caféu. Etaža *piano nobile* predložena je za jedinstven lokal.

Poslovni prostori dostupni su liftom, odnosno stubištem, iz prizemnog pasaža. (Stubište se može koristiti neovisno o prodajnim etažama; očekuje se pretežita upotreba liftova).

Uredi se mogu organizirati kroz cijelu etažu ili podijeliti u dvije-tri jedinice orijentirane u smjeru sjever-jug. Moguće je i vertikalno povezivanje u atraktivne jednodimenzionalne (ili kombinirane) dvoetažne cjeline.

Etaža s terasom predložena je kao restoran ili zajednička kantina.

Arhitektura zgrade inicira i omogućuje reprodukciju karakteristične etaže, nadgrade i rast zgrade u visinu.

Summary

Renata Waldgoni and Andrej Uchytel: "The Petrinjska 42 Project"

Designing inside dense central urban areas always involves serious study of the potentials and limitations of the urban matrix.

The architects were faced with an empty lot in Petrinjska street 42. They decided to see this "gap" in an otherwise fully developed street not as a sign of incompleteness and imperfection; on the contrary, some free space within a block may set into relief its inner volume and structure (its tectonic-sterotectonic duality).

The project thus proposes to build around the notion of "gap" by designing a building functioning as a three-dimensional "insert" which does not close the street front into the usual two-dimensional schema. In this way the project underlines the specific and exclusive nature of this particular location.

